

La defensa de l'entorn natural

Molts joves s'identifiquen amb les reivindicacions ecologistes i formen part d'entitats que defensen el medi ambient, com Limnos, al Pla de l'Estany, o Salvem l'Empordà.

JUDIT PUJADÓ > TEXT I FOTOS

Segons els joves ecologistes, la redacció de nous plans urbanístics o d'infraestructures no es fa amb suficient transparència

Salvem l'Empordà – IAEDEN

Eduard Martí és un dels joves membres de la IAEDEN (Institut Alt Empordanès per a l'Estudi i Defensa de la Natura) i de Salvem l'Empordà, hereu d'una tradició de defensa del territori que ja té al darrere un llarg bagatge i uns cinc-cents socis, tot i que quan hi ha temes conflictius sobre la taula, l'afluència a l'entitat augmenta significativament. «El problema», explica Martí, «és que tenim una democràcia molt poc participativa. Sembla que als polítics els faci por preguntar a la

gent. Els projectes es publiquen al BOP o al DOGC, que la gent del carrer no acostuma a consultar, i a més no són fàcils d'entendre. Tenim la sensació que quan s'hi fan al·legacions sempre es desestimen. Hi ha una gran opacitat, que darrerament trobem fins i tot en pobles petits de 300 o 400 habitants».

Martí explica que tenen quatre grups de treball, que es reuneixen setmanalment i que cada dues o tres setmanes celebren assemblea. Tenen sobre la taula la redacció del Pla director de sistema urbà de Figueres i el Pla territorial parcial de les comarques gironines, que entra en contradicció

>> *Eduard Martí.*

Diuen que als polítics els fa por demanar l'opinió a la gent, fins i tot als pobles petits

amb el Pla director de l'Empordà. «Nosaltres vam fer moltes alegacions al PDE, però ara ens trobem que hem d'estar-lo defensant perquè es respecti. Hem d'estar explicant projectes que es volen tirar endavant als municipis, perquè els ajuntaments no sempre ho fan. Hem recollit 6.000 signatures demanant que Figueres preguntés als seus veïns si volen que l'estació de tren es faci a Vilafant o al centre de la ciutat. 6.000 signatures són més dels vots que va tenir la força més votada a les darreres eleccions municipals. Doncs no se'ns ha fet cap cas».

El seu ideari passa per la defensa del territori –«És un patrimoni de tots i l'hem de conservar»–, la mobilitat sostenible –«Les infraestructures que s'estan fent fomenten l'ús del vehicle privat. Cal potenciar el tren de rodalies: el TGV no millorarà la mobilitat a Girona i s'endú tots els recursos»– i les

>> *Moisés Jordi.*

energies renovables –«Som energèticament deficitaris, cal potenciar la microgeneració elèctrica i combinar l'eòlica (amb molins petits), la solar i la biomassa. L'energia eòlica és molt inestable, i no es pot emmagatzemar».

Limnos

Moisés Jordi, ambientòleg i col·laborador de la *Revista de Girona*, va entrar a formar part de Limnos l'any 2000, perquè sempre ha cregut en la tasca que es pot fer des del moviment associatiu. «El 1987, quan es va fundar Limnos», explica Jordi, «no hi havia la consciència que hi ha ara. Pensa que els ajuntaments ni tan sols tenien un tècnic de medi ambient».

Limnos té dues línies d'actuació: la primera és de caire naturalista, de descoberta del medi; el segon vessant és més reivindicatiu, ecologista, de fiscalització de les actuacions dels organismes públics. Actualment els ocupen la declaració de parc natural de l'estany i el Pla director urbanístic del

Pla de l'Estany. «Catalunya ja no pot créixer més», afirma Jordi, «ni en habitants ni en construccions. En només quatre o cinc anys som un milió i mig d'habitants més, i amb la construcció s'han fet barbaritats. Ara s'ha d'ordenar el creixement i aturar-lo. Necessitem un model econòmic que no depengui del totxo».

Jordi comenta que les associacions ecologistes haurien de reivindicar les victòries que van aconseguir al llarg del temps, perquè tenint en compte les circumstàncies, una victòria és un gran esdeveniment. Una de les petites grans victòries de Limnos són els horts mil·lenaris de sota el monestir de Banyoles, que es reguen mitjançant una xarxa de recs que es van fer amb travertí. Tot i el seu gran valor històric, han estat amenaçats per diversos plans urbanístics. Ara, l'Ajuntament ha recuperat alguns d'aquests recs, que es poden veure a cel obert.

Judit Pujadó és escriptora.

Curar el món des d'Etiòpia

«Deien que Gambo era el paradís. Té un paisatge increïble. És com un petit oasi enmig de la sabana africana»

Un dia de setembre del 2008, Laura Berga, de la Garrotxa, va rebre un missatge electrònic d'una antiga companya de facultat que li deia que una ONG buscava farmacèutics per col·laborar en un hospital d'Etiòpia. «Jo feia molt temps que anava dient que volia canviar de feina, però la idea de perdre la comoditat sempre fa una mica de por. Aquell missatge va ser clau. L'endemà vaig trucar a la responsable de recursos humans de l'ONG. Pocs dies després vaig conèixer el president de la Fundació El Alto, i encara em va fer venir més ganes d'apuntar-m'hi».

Durant uns mesos, Laura va estar preparant tota la paperassa, va buscar bitllets d'avió, i es va anar trobant amb gent de la Fundació, que li van donar informació sobre què hauria de fer i què trobaria a Etiòpia. Va marxar la matinada de l'1 al 2 de febrer des de l'aeroport de Barcelona, i va arribar a Addis Abeba unes deu hores més tard. El seu destí era Gambo.

«Deien que Gambo era el paradís. Té un paisatge increïble. Està a 2.200 metres sobre el nivell del mar, és com un petit oasi enmig de la sabana africana, envoltat pel riu Lepis, on no és recomanable banyar-se. Quan hi vaig arribar, el verd vessava de tots costats, tot i que no era època de pluges. L'hospital era immens. Tenia diversos pavellons enmig d'uns grans jardins. Estava dividit en departaments: maternitat, pediatria, leproseria, medicina general,

>> *Povidona iodada fabricada a l'hospital de Gambo i utilitzada al quiròfan.*

consultes externes, sala de drenatges, control de dones embarassades i infants, laboratori d'anàlisis clíniques i la farmàcia», relata Berga.

La missió estava regentada pels pares de la Consolata, una missió catòlica italiana que va acollir Laura durant cinc mesos. «Ens havien informat que hi havia molts talls de llum. L'Estat ven electricitat als pa-

>> *Bandira, al laboratori, preparant una crema.*

>> *Magatzem de medicaments.*

«El nostre objectiu era proporcionar els coneixements necessaris per poder preparar medicaments a través de principis actius»

>> *Poblat de Gambo.*

ïsos del voltant i deixen el país sense corrent unes hores. A la missió, tenien un generador que proporcionava llum els dies que no n'hi havia, fins a les deu del vespre. A la nit el paraven per estalviar combustible, i no el tornaven engegat fins a l'endemà a les sis del matí. Allà viuen dies de dotze hores, tant a l'estiu com a l'hivern. Quan surt el sol sonen les campanes de l'església que hi ha a la missió i anuncien al poble que comença un nou dia: és l'hora zero. A les set del matí, tot Gambo s'ha posat en marxa, i és que ja hi ha hagut una hora de llum: és la 1. I així successivament: a les 8 són les 2, etc. I, quan arriben les 6 del vespre, tornen a sonar les campanes. Anuncien l'hora de missa, però també avisen el poble que s'acaben les hores de llum, com si fos un toc de queda. A partir d'aquí, les hores ja no compten. És fosc, per tant és de nit. I la nit dura dotze hores, fins que tornen a sonar de nou les campanes».

«La missió de l'ONG», continua explicant Laura Berga, «és fomentar l'ús de les seves

pròpies medicines, però en aquest camp Etiòpia és molt precària, ja que els etiòps no disposen de prou medicaments per cobrir l'ampli ventall de malalties que pateixen (sida, lepra, problemes respiratoris, tuberculosi, malària...). El nostre principal objectiu era proporcionar-los els coneixements necessaris per poder preparar medicaments a través de principis actius. El problema és que la farmàcia encara no tenia llicència per comprar substàncies (ara ja en disposa). El que vam fer va ser importar substàncies pures des d'Espanya i muntar un laboratori de formulació magistral on els ensenyàvem com s'havien de barrejar els productes per obtenir un medicament acabat, ja fossin xarops, cremes o fins i tot càpsules. Les tres farmacèutiques teníem missions diferents. La meua era ocupar-me del laboratori, la gestió d'estocs i la preparació de fórmules magistrals juntament amb els tècnics etiòps, i ensenyar-los a gestionar els seus propis recursos. A la farmàcia d'OPD es treballava com en una de normal. Els pacients arribaven amb la *green card*, una espècie de recepta on tenien escrit tot el seu historial, amb diagnòstic i tractaments; d'aquesta manera es cometien menys errors de mala prescripció, perquè podíem comprovar que no hi hagués interaccions amb medicacions anteriors o si la medicació prescrita era efectiva per a la patologia descrita. Els tècnics ja en saben molt, però els vam ensenyar a detectar algunes interaccions més i vam intentar potenciar la comunicació entre farmacèutic i prescriptor, que estava una mica deteriorada. Per a mi va ser una experiència increïble. Han estat el lloc i el moment ideals per poder ajudar en petites coses».

RdG.

L'opció del decreixement

Al voltant de cinquanta persones encapçalen en aquests moments la filosofia del decreixement a les comarques gironines, agrupades en el col·lectiu **Nordest Decreix**.

«Creiem en el treball col·lectiu. Treballar en solitari contra el sistema és molt difícil»

>> *Marcel Bartumeus.*

JUDIT PUJADÓ > TEXT

Inspirats en les tesis divulgades a França per Serge Latouche, i convençuts que el creixement il·limitat de l'economia és insostenible per al planeta, el seu objectiu se centra a sortir de la roda, de l'economia del capitalisme, a través de la creació d'estructures paral·leles que, de l'àmbit local, recuperin pràctiques socials antigues. Es tracta de desmercantilitzar les relacions socials i laborals. «El capitalisme té la "virtut" de mercantilitzar-ho tot», explica

Marcel Bartumeus, «i nosaltres proposem recuperar, per exemple, els mercats d'intercanvi, els bancs del temps i la moneda social, tot de recursos que es poden gestionar de forma democràtica». De moneda social ja hi ha en funcionament l'*ecoseny*, que és ara, juntament amb les «ciutats en transició» angleses, el model a imitar.

Potser les propostes amb més èxit són els clubs de consum o les cooperatives que proliferen tant a les grans ciutats com en nuclis més petits. «Anar a comprar, quan formes part d'un club, és un plaer», comenta Bartumeus, «i a més fomenta els vincles socials. Generalment unes quantes famílies es troben un cop per setmana, fan la comanda i la van a recollir als productors. Es compra mitjançant pactes de confiança, i els productes són ecològics».

Però les seves propostes van més enllà. En aquests moments estan arribant a acords amb propietaris de terres que no es treballen per posar-les en ús. El primer hort comunitari ja està en marxa. En el terreny educatiu tenen previst obrir una escola alternativa a Anglès, i a la Garrotxa ja tenen en funcionament un grup de criança.

El seu ideal seria arribar a crear una societat autàrquica, desvinculada del consumisme imperant, que canviés els seus hàbits de consum. La xarxa està oberta a noves propostes. «Creiem en el treball col·lectiu. Treballar en solitari contra el sistema és impossible», reconeix Bartumeus, i per això anima tothom que vulgui a formar part del col·lectiu pel decreixement.

Judit Pujadó